

Warszawa, 14 czerwiec 2016 r.

Szanowny Pan
Mateusz Morawiecki
Wicepremier i minister rozwoju
Ministerstwo Rozwoju

Szanowny Panie Wicepremierze,

Zgromadzeni na Ogólnopolskim Forum Rad Pracowników w dniu 14 czerwca 2016 r. obywatele, w tym przedstawiciele najaktywniejszych rad pracowników, wyrażają zdecydowane **poparcie dla akcjonariatu pracowniczego jako elementu i warunku powodzenia „Planu na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”**.

Sukces akcjonariatu pracowniczego wymaga jednak długiego przygotowania pracowników. Nie każdy bowiem rodzi się właścicielem-przedsiębiorcą, nie każdy ma ku temu potrzebną wiedzę i doświadczenie. Bez przygotowania pracowników do podjęcia tej odpowiedzialności, akcjonariat może nie spełnić pokładanych w nim nadziei. To właśnie z powodu braku przygotowania pracowników do roli współwłaścicieli przedsiębiorstw dotychczasowe doświadczenia po 1989 roku związane z akcjonariatem nie są jednoznaczne.

Takim **przygotowaniem pracowników do roli współwłaścicieli mogą być rady pracowników**, tworzone na podstawie ustawy o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji, będącej wdrożeniem Dyrektywy 2002/14/WE.

Rady pracowników mogą być szkołą ponoszenia odpowiedzialności za coś więcej, niż swój partykularny interes jako pracownicy. Jednym z warunków jest nie pomieszenie roli rady pracowników, jako podmiotu współodpowiedzialnego za przedsiębiorstwo i jego zobowiązania społeczne, z rolą kolejnego w zakładzie związku zawodowego. Aktualnie zbyt często sami pracownicy i pracodawcy traktują radę jako reprezentanta interesu pracowników, a nie dobra wspólnego w wymiarze przedsiębiorstwa.

Niestety, dotychczasowe rezultaty funkcjonowania rad pracowników w pierwszej kolejności z winy państwa należy uznać za porażkę. **Na ponad 30 tys. przedsiębiorstw, w których zgodnie z ustawą mogłyby funkcjonować rady pracowników, w apogeum było ich ok. 10%, jednak dziś ilość rad spadła do niewiele ponad 500 i nadal spada.**

Jedną z głównych przyczyn upadku rad pracowników jest powierzenie przez ustawodawcę tworzenia rady pracowników pracodawcy. Wobec bezczynności organów państwa, w pierwszej kolejności Państwowej Inspekcji Pracy w egzekwowaniu od pracodawców wymogów ustawy, pracownicy nie mają wystarczającej siły, by samotnie udźwignąć ich ciężar.

Uczynienie z rad pracowników wstępnym programem do akcjonariatu pracowników wymaga zmiany fatalnej ustawy o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji. W pierwszym okresie ustawa powinna gwarantować, czego dziś nie zapewnia, dostęp do informacji o przedsiębiorstwie. Z czasem, w miarę zdobywania doświadczenia przez reprezentantów pracowników, kompetencje rad powinny być poszerzane, począwszy od rzetelnych konsultacji po kompetencje współkształtowania w pewnych okolicznościach niektórych decyzji przedsiębiorstw, jak ma to miejsce w Niemczech, gdzie rady pracowników są ważnym elementem społecznej gospodarki rynkowej.

Polską tradycją, do której w kształtowaniu odpowiedzialności pracowników za dobro wspólne powinna nawiązywać nowa ustawa, jest doświadczenie rad pracowniczych, w których struktury w latach '80 angażowali się także działacze podziemnej Solidarności.

Silne rady pracowników mogą być szkołą dla dziesiątków i setek tysięcy osób, które będą stanowiły zaczątek w przygotowaniu polskich pracowników do roli odpowiedzialnych akcjonariuszy przedsiębiorstw, realizujących nie tylko zysk, ale także swoje zobowiązania społeczne wobec odbiorców ich produktów, dostawców, osób zatrudnionych oraz społeczności lokalnej.

Dlatego apelujemy o uwzględnienie w „Planie na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” uchwalenia nowej ustawy o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji. Jako jedną z propozycji zmian przedkładamy projekt nowelizacji ustawy przygotowany przez Instytut Spraw Obywatelskich w oparciu o ogólnopolskie konsultacje społeczne z członkami rad pracowników. Konsultacje zrealizowane zostały w ramach projektu „Rady pracowników – skuteczne narzędzie zwiększania zaangażowania obywateli w życie publiczne” finansowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich.

Z wyrazami szacunku,

Rafał Górski
Prezes Zarządu

Instytut Spraw Obywatelskich

Załączniki:

- 1/ Projekt nowelizacji ustawy o informowaniu pracowników i prowadzeniu z nimi konsultacji.
- 2/ Lista sygnatariuszy Apelu.